

Työväen kirjoa Espoonkartanossa

Sahuri

Espoonkartanoon perustettiin Mankinjoen koskesta käyttövoimansa saanut saha vuonna 1578. Sahalla valmistettiin kartanon metsien puista lautoja ym. puutavaraa niin rakennusten kuin laivojen rakentamista varten.

Kalastaja

Kalastus oli monille kuninkaankartanoille tärkeä osa taloutta, ja eri kartanot saattoivat jopa erikoistua tiettyjen kalalajien pyyntiin. Moniin muihin kuninkaankartanoihin verrattuna Espoonkartanon kalastus oli vähäistä, mutta kruunulla oli osuudet Espobyn ja Mankbyn kylien talonpoikien kalastusapajiin.

Espoonkartanon kalastajien saalis koostui lähinnä säynävistä ja lahnasta, merestä saatiin jonkin verran silakkaa. Kalaa säilöttiin joko kuivaamalla tai suolaamalla.

Karjakko

Karjakko oli piika, joka vastasi navetan toiminnasta. Kesäisin lehmäkarja päästettiin ulos laitumille tai metsään päiväksi syömään ja niitä piti paimentaa ja huolehtia etteivät esimerkiksi petoeläimet kuten karhut tai sudet pääse niiden kimppuun. Iltaisin karja kerättiin turvaan navettaan yön ajaksi. Karjaa voitiin kutsua koolle erityisillä karjan kutsumahuudoilla. Karjan hoidon ja navettatöiden kuten lypsämisen lisäksi karjakko valmisti maidosta erilaisia maitotuotteita. Maitoa ei käytetty ruokajuomana, vaan siitä tehtiin yleensä voita tai hapatettiin piimäksi.

Piika

Piika oli nuori tai nuorehko naimaton naishenkilö, joka työskenteli palkollisena tilan eri tehtävissä. Jotkut piikat saattoivat työskennellä pelkästään sisätiloissa esimerkiksi ruuanlaiton ja siivouksen parissa, toiset ulkona vaikkapa eläintenhoitossa. Espoonkartanossa työskenteli tekstiilien kuten vaatteiden, lakanoiden ja ryijyjen huoltamiseen erikoistunut piikaemäntä, niin sanottu fatabuuriemäntä. Fatabuuriemäntä saattoi toimia myös piikojen ja renkien esimiehenä ja määrätä heille työtehtäviä.

Tallirenki

Rengit olivat tilojen miespuolisia palkkatyöntekijöitä, ja tallirenki oli nimensä mukaisesti sellainen, joka on erikoistunut esimerkiksi hevosten hoitamiseen.

Mylläri

Espoonkartanon viereisessä Mankinjoen koskessa on alueen talonpojilla ollut pieni jalkamylly jo 1500-luvun alkupuolella. Koski myllyineen siirtyi kruunulle kartanon perustamisen yhteydessä. Kuninkaankartanokaudella Espoon kartanossa myllyllä jauhettiin viljoista jauhoja niin omaan käyttöön kuin korvausta vastaan myös talonpojille heidän omista viljoistaan.

Alivouti

Vouti oli alun perin kuninkaan virkamiehestä käytetty nimitys. Myöhemmin voudilla voitiin tarkoittaa palkkaa saavaa tilanhoitajaa, joka vastasi kartanon toiminnasta kuten kirjanpidosta, palkkojen maksuista ja verojen keräämisestä. Voudeilla saattoi olla alaisenaan **alivouti**. Espoonkartanossa on työskennellyt lukuisia eri vouteja vuosisatojen aikana.

Asemies

Asemiehellä tarkoitettiin keskiajalla ritarin aseenkantajaa. Myöhemmin Ruotsissa asemiehet muodostivat yhden aateliluokan.